

ANALIZA GOSPODARSTW AGROTURYSTYCZNYCH W POWIECIE DRAWSKIM

¹Ewa Czerniawska-Piątkowska, Magdalena Skrzypczyk,
¹Małgorzata Szewczuk

Akademia Rolnicza w Szczecinie
¹Katedra Nauk o Zwierzętach Przeżuwających
ul. Doktora Judyma 10, 71-450 Szczecin

Badania przeprowadzono na terenie powiatu Drawsko, dokonując jego charakterystyki z uwzględnieniem walorów krajoznawczo-turystycznych. Do szczegółowych analiz wybrano 15 gospodarstw agroturystycznych, przyjmując jako kryterium działalność powyżej 2 lat. Badania wykonano metodą ankietową. Z przeprowadzonej analizy wynika, że badane gospodarstwa nie wykorzystują w pełni posiadanych możliwości. Wiele z nich posiada nie zagospodarowany areal, który mógłby być wykorzystany na np.: pola golfowe, boiska do gry w piłkę czy korty tenisowe.

Słowa kluczowe: powiat drawski, gospodarstwa agroturystyczne, zwierzęta gospodarskie

1. WSTĘP

Turystyka pełni na świecie szereg funkcji o charakterze ekonomicznym, społecznym i edukacyjnym. Dla wielu krajów jest szansą na rozwój regionów, poprawę życia mieszkańców oraz zmniejszenie bezrobocia. Turystyka rozumiana jako narzędzie poznawcze nowych miejsc i kultur wyodrębniła nowy obszar, jakim jest turystyka wiejska, którą można podzielić na dwa rodzaje: turystykę na obszarach wiejskich i leśnych oraz agroturystykę, czyli turystykę w gospodarstwie rolnym.

Transformacja ustrojowa Polski spowodowała szereg niekorzystnych zmian na wsi, które stały się także motorem alternatywnych działań zmierzających do poprawy życia na tych terenach. Jednym z takich działań może i powinna stać się agroturystyka. W Polsce jest kilkanaście tysięcy małych obiektów noclegowych na wsi (z tego 30% mieści się w gospodarstwach rolnych). Większe zainteresowanie wypoczynkiem na wsi wymusza rozbudowę oferty turystycznej gospodarstw agroturystycznych [1].

Celem pracy była charakterystyka gospodarstw agroturystycznych na podstawie wybranych obiektów w powiecie drawskim.

2. MATERIAŁ I METODY

Badania przeprowadzono na terenie powiatu Drawsko, dokonując jego charakterystyki i uwzględniając walory krajoznawczo-turystyczne. Do szczegółowych analiz wybrano 15 gospodarstw agroturystycznych, przyjmując jako kryterium okres ich funkcjonowania powyżej 2 lat. Badania przeprowadzono metodą ankietową. Ankieta kierowana była do właścicieli i obejmowała pytania dotyczące:

- charakterystyki gospodarstwa: jego wielkości (arealu, pogłowia zwierząt), systemu gospodarowania, sposobu nabycia gospodarstwa,
- ofert: czasu działania gospodarstwa agroturystycznego, kierunku oferty turystycznej (narodowości i ilości gości, terminów sezonu wypoczynkowego), walorów turystyczno-rekreacyjnych, formy i rodzaju reklamy, przynależności do stowarzyszeń agroturystycznych, korzystania z pomocy unijnej,
- opinii ankietowanych: o kierunkach rozbudowy i modernizacji gospodarstwa i stopniu zadowolenia z prowadzonej działalności.

Po zebraniu danych materiał został opracowany i przedstawiony w postaci tabelarycznej.

3. WYNIKI I DYSKUSJA

3.1. Ogólna charakterystyka powiatu

Powiat drawski jest położony w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego na Pojezierzu Drawskim. Jego powierzchnia wynosi 1 772 km², z czego około 46% stanowią obszary leśne, blisko 6% wody powierzchniowe, a 29% użytki rolne. Znaczną część obszaru zajmuje Drawski Park Krajobrazowy [7]. Największą rzeką powiatu jest Drawa mająca liczne dopływy [2].

Dokonujące się w ciągu ostatnich lat przekształcenia strukturalne i gospodarcze mają wpływ na kondycję ekonomiczną społeczeństwa. Dotyczy to zwłaszcza ludności wiejskiej, która z powodu likwidacji gospodarstw sektora państwowego (PGR), słabo rozwiniętego rolnictwa indywidualnego oraz niskiego wykształcenia ma problemy z przystosowaniem się do warunków gospodarki rynkowej.

Obszar powiatu drawskiego pod względem przyrodniczym i krajobrazowym należy do najatrakcyjniejszych w województwie zachodniopomorskim z uwagi na dużą ilość lasów, jezior i obszarów chronionych. Przez powiat przebiega wiele pięknych szlaków kajakowych, pieszych, konnych i rowerowych. Poprawy wymaga infrastruktura techniczna i turystyczna. Funkcjonują tylko zorganizowane pola namiotowe oraz stacje w Złocięncu i Drawsku Pomorskim. Baza przystosowana jest jedynie do sezonu letniego.

Baza noclegowa na terenie powiatu drawskiego pochodzi w większości z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku i gotowa jest na przyjęcie jednorazowo około 9 000 turystów. Największe skupiska ośrodków wypoczynkowych znajdują się w okolicach Czaplinka, nad jeziorem Drawsko, w Cieszynie nad jeziorem Siecino oraz w Lubieszewie i Gudowie nad jeziorem Lubie. W miejscowościach położonych nad jeziorami prężnie działają koła żeglarskie, na jeziorze Drawsko corocznie odbywają się regaty,

organizowane są obozy żeglarskie, szkoły nurkowania i surfingu. Bogatą ofertę wypoczynku uzupełniają liczne szlaki kajakowe.

3.2. Gospodarstwa agroturystyczne w powiecie

Cechą szczególnie cenioną w turystyce wiejskiej jest możliwość spędzenia czasu w warunkach odmiennych od środowiska życia i pracy na obszarach zurbanizowanych, kontakt z życiem wiejskim, zwierzętami domowymi, pracami rolnymi, poznanie rzemiosła ludowego i folkloru wsi oraz korzystanie ze zdrowej żywności [6].

Ważnym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność turystyczną badanych gospodarstw jest ich położenie – dostęp do jezior mają prawie wszystkie gospodarstwa (93%), a cztery położone są w pobliżu rzek (27%) (tab. 1).

Tabela 1. Walory turystyczno-rekreacyjne gospodarstw agroturystycznych
Table 1. Tourist and recreational values of agritourism farms

Gospodarstwo Farm	Jeziora Lakes	Rzeki Rivers	Zabytki Historic monuments	Szlaki turystyczne Sightseeing routes	Ścieżki rowerowe Cycling paths	Park krajobra- zowy, rezerwy Landscape park, nature reserves
1	+		+	+		+
2	+		+	+	+	
3	+			+	+	+
4	+	+	+	+		
5	+			+	+	
6	+	+				
7	+			+	+	
8	+		+		+	
9	+	+	+	+	+	+
10	+					+
11	+			+		
12	+			+		+
13			+	+		+
14	+		+	+	+	+
15	+	+	+	+		+
Ogółem Total	14	4	8	12	7	8

Zabytki, głównie sakralne i kulturowe, jak: kościoły, kapliczki, pamiątkowe kamienie i tablice występują w ośmiu badanych miejscowościach (53%). W pobliżu lub nawet na terenie 12 gospodarstw (80% ankietowanych) znajdują się szlaki lub ścieżki przyrodnicze, a aż osiem gospodarstw (53%) leży w granicy Drawskiego Parku Krajobrazowego bądź też w jego otulinie. Ścieżki rowerowe są dostępne w siedmiu gospodarstwach (47%).

Ankietowane gospodarstwa agroturystyczne prezentują tradycyjny system gospodarowania o zróżnicowanej uprawie roślin i chowie zwierząt, co wydaje się być najbar-

dziej atrakcyjne dla turystów. Dziewięć gospodarstw posiada grunty orne oraz lasy, a ponad połowa przydomowe sady i ogrody oraz warzywniki. Większość gospodarstw właściciele odziedziczyli w spadku, a tylko trzy zostały zakupione (tab. 2).

Tabela 2. Struktura agrarna gospodarstw
Table 2. Agricultural structure of farms

Gospodarstwo Farm	Wielkość gospodarstwa (ha) Size of farm (ha)	System gospodarowania Management system		Zasoby ziemi (ha) Land use (ha)						Okoliczności nabycia gospodarstwa Farm acquisition method		
		tradycyjny traditional	ekologiczny ecological	grunty orne arable land	trwale użytki zielone permanent grassland	sad orchard	las forest	ogród garden	warzywnik vegetable plot	następstwo po inherited from:		zakupione purchased
										rodzicach parents	dziadkach grandparents	
1	2,5	+				0,5	1,8		0,2	+		
2	13,75	+		10	1	1,2		1	0,55	+		
3	10,5	+		6		1,5	3			+		
4	0,12	+						0,12				+
5	1,2	+					1	0,10	0,10	+		
6	6,95	+		3	0,5	0,25		2	1,2			+
7	7,97	+		6	0,25			1,6	0,12	+		
8	11,01	+		5,4	3		1,35	1,2	0,06		+	
9	9,6	+		8			1,6					+
10	11	+		10,3	0,7					+		
11	1,9	+			0,5	0,25	0,25	0,4	0,5	+		
12	0,05	+						0,05		+		
13	12,5	+		10	1,5				1	+		
14	1,45	+				0,25	0,9	0,30		+		
15	2,54	+					2	0,54		+		
Razem Total	93,04			58,70	7,45	3,95	11,90	7,31	3,73			

3.3. Profil gospodarstw agroturystycznych

Na podstawie przeprowadzonej ankiety można stwierdzić, że badane gospodarstwa agroturystyczne przyjmują gości różnych narodowości, dominują jednak obywatele polscy (tab. 3).

Oferta kierowana jest zarówno do turysty indywidualnego, jak i rodzin z dziećmi. W większości gospodarstw dominuje działalność całoroczna, zależy to głównie od wyposażenia pokoi gościnnych w ogrzewanie. Spośród 15 analizowanych gospodarstw aż w 11 liczba gości w ciągu roku przekroczyła 20, a tylko jedno gospodarstwo, otwarte

Turyści znacznie chętniej odwiedzają gospodarstwa, gdzie mogą podejrzeć życie zwierząt gospodarskich, dla niektórych, szczególnie dzieci, widok krowy czy konia jest dużą atrakcją. Z dodatkowych informacji zawartych w ankiecie wynika, że w analizowanych gospodarstwach liczba zwierząt nie jest duża, obejmuje tylko drobny inwentarz, tj. kury, kaczki, króliki i kozy. Stan taki wynika z faktu, że właściciele gospodarstw prowadzą dodatkową działalność zawodową, która być może nie pozwala na utrzymanie dużych zwierząt gospodarskich. Najczęściej można spotkać kozy, króliki miniaturki, drób ozdobny, kuce a nowością są strusie. Zdaniem Markowiak [3] i Plichy [5] to właśnie hodowla zwierząt stanowi jedną z atrakcji agroturystyki.

We wszystkich gospodarstwach gościom oferuje się pokoje z łazienkami wyposażonymi w natryski, kuchnie z kompletnym wyposażeniem, 4 dysponowały pralkami i zmywarkami do naczyń. Podnosząc komfort wypoczynku gości, 3 gospodarzy oferuje opiekę nad dziećmi pod nieobecność rodziców. Wszyscy ankietowani zgodnie przyznają, że prowadzenie działalności agroturystycznej wymaga poświęcenia i czasu całej rodziny, także najmłodszych jej członków, co procentuje zadowoleniem turysty, który często wraca za rok, stając się stałym gościem. Prawie wszyscy właściciele deklarują chęć rozbudowy i modernizacji swoich gospodarstw, licząc na zwiększenie liczby gości, a tym samym na większe zarobki.

Agroturystyka na polskiej wsi może być ciekawą alternatywą dla atrakcyjnych, lecz drogich wyjazdów do krajów egzotycznych oraz jednym ze sposobów poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców obszarów wiejskich [4].

4. WNIOSKI

1. Z przeprowadzonej analizy wynika, że badane gospodarstwa nie wykorzystały w pełni posiadanych możliwości. Wiele posiada nie zagospodarowany areał, który mógłby być wykorzystany np. na pola golfowe, boiska do gry w piłkę czy korty tenisowe.
2. Biorąc pod uwagę fakt, że zwierzęta stanowią nieodzowny element gospodarstwa agroturystycznego, należałoby urozmaicić ofertę poprzez wprowadzenie, np.: koni i związanych z nimi atrakcji: nauki jazdy konnej czy przejazdów bryczką.
3. Atrakcyjność analizowanych gospodarstw można zwiększyć rozszerzając ofertę żywienia agroturystów w oparciu o żywność z własnej produkcji.

LITERATURA

- [1] Gaworecki W., 1999. Turystyka. PWE Warszawa.
- [2] Informator Miejski Drawsko Pomorskie, 2005. Urząd Miasta i Gminy Drawsko Pomorskie.
- [3] Markowiak D., Agroturyzm szansą polskiego rolnictwa. www.zs-mar.neska.pl
- [4] Petera D., 2005. Czas na agroturystykę. www.ppr.pl
- [5] Plichta M., 1999. Pozarolnicza aktywność gospodarstwa rolników w regionie środkowo-wschodniej Polski. Mat. Konf. Nauk. nt. Agrobiznes w rozwoju przedsiębiorczości wiejskiej w warunkach integracji europejskiej, 97-106.

- [6] Sikora J., 1999. Organizacja ruchu turystycznego na wsi. WSIP Warszawa.
- [7] www.powiatdrawski.pl

ANALYSIS OF AGRITOURISM FARMS IN DRAWSKO COUNTY

Summary

The study was carried out in the County of Drawsko, Poland, to evaluate the landscape beauty and tourism value. A detailed analysis included 15 agritourism farms operating for more than two years. The study, based on a survey, revealed that the farms do not use their potential fully. Many of the farms have unused land, which, for example, could be successfully turned into a golf course, a football pitch, or tennis courts.

Key words: Drawsko County, agritourism farms, livestock